

Hollókó - Szár-hegy - Zsúny-patak - Felsőtold - Alsótold - Alsó-szurdok - Bableves Csárda, Nagymező

Hossza: 9,7 km, szintkülönbség: 180 m (oda), 150 m (vissza)

A vár parkolójába vezető rövid utcáról a romokhoz vezető széles, sétányzerű gyalogúton indulunk. Rövid kapaszkodóval jutunk fel a Szár-hegy gerincére, s ha már ideig eljöttünk, ezt sem érdemes kihagyni, hiszen csak pár száz lépést kell a vár kapujáig megtennünk. A földútra visszatérve leereszkedünk a Szár-hegy gerincének délnyugati oldalán és hamarosan kiérünk a szinte Felsőtoldig nyújtózó széles kaszálóra. Messze előttünk a távolban feltűnik a Tepke és a tetején álló kilátó tornya. Oda még fel kell kapaszkodni! Az erdőbe érve rossz földúton folytatjuk a túrát. Az úton haladva keresztezzük a Zsúny-patakat, majd kiérünk a Felsőtold előtti mezőkre és megpillantjuk a távolban a falu háza-

it. Néhány perces további menettel el is érjük azokat.

Felsőtold haranglába mellett jutunk ki a kis falun átvezető országútra, rátérünk a járdájára és azon indulunk tovább. Hosszú aszfalttáposás kezdődik itt, mert a falut elhagyva az út bal oldalán átbaktatunk a körülbelül két kilométerre lévő Alsótoldra, aztán az útelágazásban balra fordulva megkezdjük a kapaszkodást fel a dombok közé.

Az országút emelkedése később megnyílik, ahogy az befordul a Nagy-Mező-hegy és a Bézma között húzódó Alsó-szurdokba, aztán megpillantjuk magunk előtt a Bableves csárda parkolóját és épületét, ahol kellemesen pihenhetünk és falatozhatunk.

ZÖLDUTAK

A zöldutak olyan, közösségi gyökerű helyi programok, melyeknek központi elemei az adott térség természeti, épített és kulturális örökségének bemutatását célzó, motormentes, biztonságos mó-

don használható közlekedési útvonalak, séta- és túrautak. Az országos programot övező, széles körű érdeklődést több zöldutas térség létrejötté fémjelzi. Közéjük tartozik a Cserháti Zöldút és az Örökségeink Útján Zöldút.

Cserháti Zöldút

A Cserhát Nógrád megyében, a Börzsöny és a Mátra között fekszik, északról az Ipoly folyó völgye, délről már az Alföld határolja. Az, igen összetett, egymástól erősen különböző földrajzi tömböt öszszefogó táj három nagyobb egységre bontható: legkeletibb része a Keleti-Cserhát lepusztult vulkanikus dombjai, központi területeit a belső-Cserhát rétekek, szántókkal, legelőkkel tarkított lankái alkotják, míg a Börzsöny felé a domságot a Nyugat-Cserhát erdős dombjai zárják. A „Cserháti Zöldút” létrehozását a szentei Zöld Szerpentin Kht. mellett

a Dél-Cserháti Ökológiai Tájékozott Kht. (Bercel) és Zöld Pihenő Alapítvány (Kozárd) is szorgalmazta. A Cserháti Zöldút létrehozását kezdeményező, apró falvakban működő civil szervezetek közös értékrendje és gondolkodásmódja segíti, hogy a zöldutak számára ideális, számos értéket rejtő, vadnak nem nevezhető, de mindenképpen „regényes” cserháti tájban új értékékként olyan zöldutakat szülessen, amelyek ösztönözik az összetartozást, és elvezeti az igazi, rejtett értékekre nyitott érdeklődőt eddig ismeretlen úticéljához.

Örökségeink Útján Zöldút

A Börzsöny hegység északi lábánál és az Ipoly folyó völgyében az Örökségeink Útján Zöldúton járunk. Ez a zöldút a Duna-Ipoly Zöldúthoz csatlakozó tematikus útvonal, mely természeti folyosókat, ösvényeket és az útvonalak mentén található értékeket fűzi fel.

Az „Örökségeink Útján Zöldutat” 2006-ban, helyi közösségek összefogásával, tíz szomszédos települést összekötve hozta létre a Sugárkankalin Turisztikai Egyesület. A községekben zöldutas információs táblákat helyeztek el, amelyek tájékoztatják a turistákat a helyi értékekről, szolgáltatásokról. A falvak (Borsosberény, Dejtár, Drégelypalánk, Érsekivadkert, Hont,

Horpács, Ipolyvece, Nagyoroszi, Patak és, Pusztaberki) számos jelentős irodalmi, történelmi, építészeti és néprajzi örökséggel rendelkeznek. A látogató megismerkedhet a Mikszáth által emlegetett kedves emberekkel, emlékezhet Drégelyvár hősvédőire, gyönyörködhet a helyi népviseletek gazdagságában. Aki elzárándokol a Tsitári-forráshoz és kegyhelyhez, a völgyben, legelésző őshonos állatokat is láthat. Az Örökségeink Útján Zöldút elsődleges célja a helyi értékek megőrzése, olyan tematikus turisztikai útvonal mentén, amely bemutatja a térség értékeit a látogatóknak. A mintegy 50 km-es zöldút várja a sportolásra, túrázásra, kikapcsolódásra vágyókat.

MÁRIA ÚT

A Mária Út Közép-Európán átívelő zarándok- és turistaút-hálózat, melynek keletnyugati tengelye az ausztriai Mariazelltől az erdélyi Csíksomlyóig vezet, mintegy 1400 km-es távon, gyalogosan 60 nap alatt bejárhatóan. Az út Nagyoroszinál „éri el” az Ipoly menti térséget, hogy aztán gyönyörű tájakon átívelve Mátraverebély-

Szentkútnál Nógrád megyéből „kilépve” vezesse a turistákat, zarándokokat. A Mária Út Ipoly menti szakasza: Nagyoroszi – Patak – Dejtár – kiterővel Balassagyarmat Palócvári Madonna, nyírjesi szent források – Csesztve – Szügy – Nógrádgárdony – Varsány – Szécsény – Kiskécs – Magyargéc – Nógrádmegyer – Márkháza – Mátraverebély-Szentkút.

TOVÁBBI TÚRAAJÁNLATOK

Balassagyarmat-Szügy, lőtér

Útvonal: Balassagyarmat, vá. - Bajcsy-Zsilinszky u - Palóc Múzeum - Római katolikus templom - Patvarci u - Veres Pálné u - Kodály Z u - Második-Náras - vasúti átjáró - Fekete-víz - Szügyi lőtér

Hossza: 7,9 km, szintkülönbség: 40 m (oda), 60 m (vissza)

Szügyi lőtér-Nógrádmargal

Útvonal: Szügyi lőtér - Domlin - Z+ csatlakozás - Sőj-hegy - Kis-Erdei-tábla - Sőj-patak - országút - Nógrádmargal

Hossza: 5,5 km, szintkülönbség: 140 m (oda), 130 m (vissza)

Tábi víztároló-Csattogó

Útvonal: Tábi víztároló - Öreg-erdő - országút - Sipeki-patak - Sajgó-hegy - Csattogó

Hossza: 5,6 km, szintkülönbség: 180 m (oda), 190 m (vissza)

Csattogó-Nagylóc

Útvonal: Csattogó - Vakaras - Musuta-hegy - Szarka-völgy - Hollókői-patak - Nagylóc

Hossza: 7,9 km, szintkülönbség: 240 m (oda), 260 m (vissza)

Nagylóc - Apáca-pusztá

Útvonal: Nagylóc - Bogaras-hegy - Vár-patak - Apáca-pusztá

Hossza: 3,3 km, szintkülönbség: 40 m (oda), 20 m (vissza)

Nagy-Baglyas-Csesztve

Útvonal: Nagy-Baglyas - Miklós-völgy - Csesztve

Hossza: 9,4 km

Pásztó-Hollókő

Útvonal: Pásztó vasútállomás - Tepke-kilátó - Bableves csárda - Alsótold - Felsőtold - Hollókő

Távolság: 18 km, szintemelkedés: 600 m

Szirák-Szandaváralja

Útvonal: Szirák - Béri Nagy-hegy - Szanda-hegy - Szandaváralja

Távolság: 22 km, szintemelkedés: 760 m

Drégelypalánk-Diósjenő

Útvonal: Drégelypalánk, Drégely vasúti megállóhely - Drégelyvár - (Nagyoroszi) - Diósjenő

Távolság: 15 km, szintemelkedés: 400 m

Nógrádsipek-Nagyoroszi

Útvonal: Nógrádsipek - Bányai-oldal - Nógrádmargal - Lajostornya - Mohora - Krisztuska - Orvos-hegy - Érsekivadkert - Horpács - Nagyoroszi

Hossza: 33,2 km

Balassagyarmat-Romhány

Útvonal: Balassagyarmat - Nyírjes - Kincsempusztá - Ipolyözög - Erdészlak - Csesztve - Lipinye - Göröcpusztá - Vadkerti-erdő - Kétdobony - Romhány

Hossza: 42 km

Az országos kék-túra útvonalainak ismertetéséért és a többi túraútvonal leírásáért köszönetet mondunk a Magyar Természetjáró Szövetségnek.

INFO-MAP

Túrázzon az Ipoly mentén!

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Nógrád Turizmusáért Egyesület

3178 Varsány, Kossuth út 2.
Mobil: 06-30-299-7948,
e-mail: nogradtur@gmail.com
Web: www.nogradtur.hu

Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztési Egyesülete

2699 Szügy, Rákóczi út 99-101.
Telefon: 06-35-544-007
Szécsényi aliroda
3170 Szécsény, Rákóczi út 75.
Telefon: 06-32-370-026
Web: www.palocok.com

Palóc Út Kulturális Turisztikai Klaszter Egyesület

3100 Salgótarján, Rákóczi út 29, fsz. 5.
Telefon: 06-32-788-747, e-mail: palocut@upcmail.hu
Web: www.palocut.com

Nógrád Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft.

3100 Salgótarján, Rákóczi út 36.
Telefon/telefonfax: 06-32-620-111, e-mail: tdm@nograd.hu
Web: www.nogradturizmus.hu

Sugárkankalin Turisztikai Egyesület

2646 Drégelypalánk, Fő út 7.
Telefon: 06-30-576-6089, e-mail: info@sugarkankalin.hu
Web: www.sugarkankalin.hu

Zöld Szerpentin Kht.

2655 Szenté Petőfi út 24.
Telefon: 06-35-520-088, e-mail: hivatal@vipmail.hu

Magyar Természetjáró Szövetség

1146 Budapest, Thököly út 58-60. I. emelet 107.
Telefon/fax: 06-1-332-7177, 06-1-311-2467, e-mail: info@termeszettar.hu
Web: www.termeszettar.hu

Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség

3100 Salgótarján, Bartók Béla út 10.
Telefon: 06-32-432-076, fax: 06-32-432-075,
e-mail: nmtermeszettarok@citromail.hu
Web: www.nmmtsz.extra.hu

www.mariaut.hu

Kiadja: Nógrád Turizmusáért Egyesület

3178 Varsány, Kossuth út 2.
Felelős kiadó: Pintérmé Kanyó Judit
A kiadvány az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 2007-2013 - a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER-program - keretében az Európai Unió társfinanszírozásával jelent meg. Készült 3000 példányban.

EUROPAI MEZŐGAZDASÁGI VIDÉKFEJLESZTÉSI ALAP: a vidéki területekbe beruházó Európa

Nógrád megye csodálatos természeti adottságokkal rendelkezik. Ebből fakadóan túraútvonalak sokasága kínál a természet szerelmeseinek kellemes időtöltést az Ipoly mentén is. Ott, ahol a völgyekben megbúvó kis falvak, a természet közelsége és szépsége, a geológiai ritkaságok, a viharos történelem során az országot őrző végvárok, a népi építészet megmaradt remekei, az élő hagyományok, a színes viseletek, a terített asztalon rejlő finomságok lehetőséget nyújtanak az élet valódi megélésére.

Az Ipoly menti térségben a természet és a túrázás szerelmesei nagyokat kirándulhatnak a Börzsöny és a Cserhát gyönyörű lankáin, vagy éppen kirándulásuk közben a drégelyi vár romjainál eleveníthetik fel történelmüket. Am a tórák keretében szippantunk egyet a XIX. század hangulatából, amikor a csesztvei Madách- emlékhelyet vagy éppen a horpácsi Mikszáth-kúriát keressük fel. A térség szinte bármely településére belépve találkozhatunk a palóc hagyományok és a népművészet emlékeivel, a kézművesek remekeivel, legyen szó Dejtárról, Hont-ról, Rimócraól, Varsányról vagy Terényről.

ORSZÁGOS KÉK-TÚRA ÚTVONALAK

Az Országos Kék-túra útvonala keresztülvezet az Ipoly mentén. A hosszabb-rövidebb távú próbatételek során számos gyönyörű településen haladhatnak át a

természetjárók, megismerve közben a táj szépségét, növényvilágát, műemlékeit, egyéb látnivalóit és a vendégszerető, segítőkész nógrádi embereket.

Felsőpetény - Róka-völgy - Alsópetény - vadászház - Romhányi-hegy - Gesztenyés - Romhány

Hossza: 11.9 km, szintkülönbség: 225 méter (oda), 245 méter vissza

Az útvonal Felsőpetényből indul, majd a Lókos-patak hídján keresztül jutunk el az Almássy kastélyhoz, ami arról nevezetes, hogy itt tartották házi őrizetben Mindszenty József bíborost 1955 novemberétől 1956. október végéig. A falu szélétől széles, jól kitaposott földúton vágunk át a mezőkön. A jelzéseket követve a Róka-völgy oldalában haladunk: az út hullámvasutat, lassan emelkedik. Hamarosan elérjük az első alsópetényi házakat, a települést átszelve pedig elhaladunk a Gyurcsányi-Prónay kastély bekerített parkja mellett, vele szemben kis füves térségen a falu millenniumi emlékműve áll. A faluszéli útelágazás után folytatjuk

a kapaszkodást fel a Romhányi-hegy gerincére. Hamarosan beérünk az erdőbe, s jól húszperces menet végén érjük el az emeletes vadászházat. Innen érünk majd el az öreg tölgy jellegfához, mely a túraútvonal legmagasabb pontja. A kék jelzések innen egy ösvényre térnek és egyre lejtve átvágnak a Gesztenyés tiszta aljú tölgyesén. A jól kitaposott földúton magunk mögött hagyjuk az erdőt és a megművelt területek között átvágvá megérkezünk Romhányba. Ráfordulunk a Batthyány utcára, ezen folytatjuk az ereszkedést a település központja felé. Itt látható a Rákóczi törökmogyorófa, melyet a hagyományok szerint maga a fejedelem ültetett.

Kétbodony - Cser-hát - Büdös-tó-hegy - Galga-patak - Eresztvény - Beske

Hossza: 8.5 km, szintkülönbség 200 m (oda), 130 m (vissza)

Kétbodonyból indulva Alsóbodony határában keresztelünk egy kis erceskét, aztán jobbra rátérünk a volt tsz majorsághoz vezető útra, így érünk a Cser-hát domb tövébe. Itt megyünk tovább a dombgerincen kitaposott földúton. A dombhát tetejétől irtásfoltok között baktatunk, ezeken keresztül hol balra, hol pedig jobbra nyílik korlátozott panoráma a környező dombokra, völgyekre, láthatók a távolban a Szanda-hegy ikercsúcsai is. Egy völgyben máris a Büdös-tó-hegy oldalában vagyunk. Hamarosan feltűnik alattunk az Aszód - Balassagyarmat vasútvonal sínpárja. A túrajeleket követve, a sínek mentén haladva egy

mezőn folytatjuk utunkat. Ennek a végén kis teknőben kereszteljük a közelben eredő Galga-patak erceskjét. Kellemes séta kezdődik a völgytalpon kanyargó úton, majd szinte csapással zsugorodik alattunk az út, látszik, hogy ezt a részt inkább csak a kéktúrát járók használják, jármű csak nagyritkán tévedhet ide. Felkapaszkodunk a mellettünk futó Eresztvény dombhátára, ahonnan megpillantjuk magunk előtt jobbra a Berceli-hegy félg lebányászott oldalát, balra pedig a Szanda-hegy csúcsait. Innen ereszkedünk le Beske faluvégére és elérjük az aszfaltos országutat. Ezen haladva érjük el a faluközponot.

Beske - Bányatelep, Páncélos-forrás - Andezitömlés - Szanda-vár - Ször-part - Szandaváralja

Hossza: 6.5 km, szintkülönbség: 470 m (oda), 450 m (vissza)

A kék sáv jelzéseket követve haladunk, s gyorsan észrevesszük, hogy magasabban vagyunk, mint a falu központjából még feltűnt megpillantott templom. Az utolsó házakat elhagyva utunk egy akácosba ér, majd egy mező következik. Keréknyomokon vágunk át a mezőn - innen nagyon szép kilátás nyílik jobbra a Berceli-hegy kőfejéjére - . Kanyargós ösvényen kapaszkodunk egyre feljebb a Szanda-hegyre, vagy húszperces hegymászás után érjük el a hegyoldalban kanyargó makadám utat, a volt bányatelep szállító útját. Egy köves úton újra elkezdődik a kapaszkodás: innen érünk fel a Szanda-hegy csúcsai közötti

nyereg rétéjére, majd a Szanda-hegy keleti ormán álló Szandavár romja, ott érdeme-sebb megpihenni, mert közben a csodálatos kilátásban is gyönyörködhetünk! A Cserhát dombvilágának szinte a közepén állunk, megpillanthatjuk innen a völgyek ölen megbúvó falvakat, de tiszta idő esetén szép a kilátás a Börzsönyre és a Mátrára is! Következik a meredek ereszkedés a hegy keleti oldalában. A hegy lábainál kiérünk az erdőből a Ször-part fás-ligetes fennsíkára. Átvágnak a ligetes mezőn, majd leereszkedünk a Szanda és Szandaváralja közötti keskeny aszfaltútra, hamarosan megérkezünk Szandaváraljára.

Szandaváralja - Hucskó-hegy - Zsabica - Terény - műút - Szanda-patak - Halom - Cserhátsurány

Hossza: 10.3 km, szintkülönbség: 60 m (oda), 135 m (vissza)

Szandaváraljáról indulva a túrajelzést követve hamarosan magunk mögött hagyjuk a falut. Egy emelkedő után kitűnő rálátás nyílik Szandaváralja házai felett a falu mögött emelkedő Szanda-hegy csúcsaira. Innen a Hucskó-hegy gerincén haladó földúton haladunk tovább. Kis tetőre, egy mobil átjárható torony lábához kapaszkodunk, majd erdőfoltok között, mezők szélén a Zsabica széles szántóföldjeit és a túlsó oldalán, lenn a völgyben megpillantjuk Terény házait. A faluba érve az aszfalt úton

folytatjuk a túrát, majd földútra térünk és indulunk keresztül a mezőkön. Egy gázlónál kereszteljük a Szanda-patakot, majd a Halom nevű kis domb megmászása után néhány perc múlva már Cserhátsurány előtt egy betonhídon átbaktatunk a Fekete-víz erceskéje felett is. A falu kis dísztava az út mellett látható, mögötte a dombtetőn a Jánossy-kúria épületét pillantjuk meg, jobbra tekintve a szemben lévő domboldalban álló hatszögletű tornyos, gótikus templomra nyílik jó rálátás.

Cserhátsurány - Szécsényi út - Hegyes - major - Nógrádsipek

Hossza: 8.1 km, szintkülönbség: 170 m (oda), 200 m (vissza)

Cserhátsurányban elhaladunk a romos evangélikus templom mellett, aztán a Gyógypedagógiai Intézet épületeinek kerítését követve folytatjuk az utunkat. A faluvégi fakereszt előtti elágazásban balra térünk és kaptatni kezdünk felfelé a következő dombhátára. Egy régi országútra, az úgynevezett Szécsényi útra jutunk, melyet évszázadokkal ezelőtt is használtak a faluk közötti közlekedésre. A dombhátára kapaszkodva feltűnnek a távolban a Szanda-hegy ikercsúcsai is. A túraút követi a széles dombhát gerincét, melynek legmagasabb csúcsa, a 399 méter magas Hegyes: ezt nem kell megmászni! A mezőkön folytatódik az út, majd ismét visszatér a fák közé, és

erősen lejtenei kezd. Így jutunk el a domb aljára, majd újabb kapaszkodó jön a következő gerincre. Ennek tetején az út átbukik a tetőn és egy lejtő végén, Nógrádsipek határában a volt tsz-majorság látható. A poros út innen aszfaltburkolatú, ez vezet a faluközpontra.

Nógrádsipek - Malom-völgy - Csóka-hegy - Pusztavár-hegy - Keresztes-hegy - földvár - Dobogó-tető - Gyertyános - Hollókő

Hossza: 10.3 km, szintkülönbség: 230 m (oda), 30 m (vissza)

Nógrádsipeket magunk mögött hagyva kátyús, nehéz erdőgazdasági gépek által eléggé tönkretett úton visznek a kék jelek. Egy kis hidacsán átjutva a Malom-völgy alján csordogáló erceske bal oldaláról kapaszkodó következik a Csóka-hegy oldalában. Továbbra is a nehéz gépek nyomában haladunk, ezekben a mély nyombarázdákban kaptatunk egyre feljebb a hegyoldalban. Fűves keréknyomokon kaptatunk egyre feljebb, közben elhaladunk a Pusztavár-hegy alatt, az itteni sánccmaradványokhoz kék rom jelzések indulnak fel. Feljebb érve az erdő kitisztul, 500 méter felett elérjük a fennsíkot. A Dobogó-tető és a Remete-hegy közötti nyeregben elérjük utunk legmagasabb pontját, itt több turistaút

keresztelje egymást. Egy idő után egyre jobban lejtenei kezd az út, aztán kiérünk az erdőből a Gyertyános nagy irtásfoltjaira. Kinyílik előttünk a panoráma, messze magunk előtt megpillantjuk Hollókő várát egy távolabbi gerincen. Tovább ereszkedünk az úton, s egy kis erceskét keresztelünk a völgy alján, majd ismét kapaszkodni kezdünk a túlsó oldalán. Itt érdemes néha felpillantani, mert a fák koronái között időnként megpillanthatjuk magasan felettünk Hollókő várának falait. Magas fűvű réteken vágunk át, aztán még mindig enyhén emelkedve megérkezünk Hollókő ófalujába. Nem érdemes itt átsietni, nézzünk inkább alaposan körül, hiszen mindegyik ház szépen felújítva várja a látogatókat.

